

УПРАВЛІННЯ ПСИХІЧНИМИ СТАНАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Черкашин А.І.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

У роботі розглянуто дезорганізуючий вплив екстремальних факторів на психіку військовослужбовців у зонах ведення бойових дій та необхідність цілеспрямованої психологічної роботи щодо їх подолання. Відповідно, змінюються структурні компоненти психіки людини та створюється загроза психічному, соматичному стану військовослужбовців. Наслідками впливу екстремальних умов оперативно-службової діяльності військовослужбовців є адиктивна поведінка, скоєння самогубств, зловживання сильнодіючими та наркотичними препаратами. В екстремальних умовах у людини спостерігається напруженість, дратівливість, порушення функціональних показників організму. Екстремальні умови пред'являють високі вимоги до психічної стійкості військовослужбовців. Відповідно, психологічні особливості військовослужбовців визначають їх стійкість до екстремальних умов, а саме: мотиваційно-ціннісні орієнтації, характеристики нервової системи, компенсаторні копінг-стратегії та ін., що дозволяють їм вижити в екстремальних умовах. Адиктивна поведінка військовослужбовців включає деструктивні форми поведінки зі зловживанням алкоголем і психологічно активними речовинами. У військовослужбовців, які пережили стрес-фактори бойової обстановки з погрозою життя наявні порушення смислової життєвої перспективи та відсутність планів на майбутнє. Вони живуть сьогоднішнім днем, намагаючись пережити негативні переживання у сьогоднішній та відповісти на питання «навіщо я страждаю?», «навіщо мені жити з цим?». З часом у них можуть проявлятися ознаки посттравматичних стресових розладів. Головними чинниками виникнення посттравматичних стресових розладів є: швидкоплинна зміна умов життя від бойових до мирних або з мирних до бойових, що призводить до різкого навантаження на психіку і не змоги швидко адаптуватися до нових умов життєдіяльності. Дезадаптивні стани у цей період характеризуються пролонгованою дією. Слід зазначити, що комбатанти повертаючись до мирного життя знаходяться у стані готовності та продовження бойових дій, а зустрічають «бойовий вакуум» та непорозуміння їхньої поведінки рідними та близькими. Відповідно к комбатантів спостерігається ворожість до оточення, перепад настрою, руйнування сенсу життя що приводить до розвитку психічних розладів.

Управління негативними психічними станами військовослужбовців передбачає створення системної психолого-корекційної роботи із залученням психологів, медиків та керівного складу структурних підрозділів., яка повинна проводитися на базі спеціальних реабілітаційних центрів.

Література:

1. Криворучко П.П. Деякі заходи психологічного забезпечення професійної діяльності військових спеціалістів. : зб. наук. праць. вип. 2. К. : КВГІ, 1997. С. 116–123. 2. Мороз Л.І. Теоретичні та прикладні засади професійно– психологічного тренінгу працівників органів внутрішніх справ України : дис.... д–ра психол. наук. / Київський національний університет внутрішніх справ, Київ, 2008. 461 с.